

Commentaar

Maatschappelijk draagkracht, draagvlak en vermaatschappelijking

Herhaaldelijk verschijnen onderzoeksresultaten onder de noemer "maatschappelijk draagvlak". Zo ook in het voorlaatste nummer van het NBT, waarin aangetoond werd hoe breed bos en natuur "gedragen" worden. Deze positieve resultaten roepen echter de vraag op waarom je hiervan zo weinig terug ziet in de dagelijkse praktijk van het bos- en natuurbeheer? Het antwoord hierop is eenvoudig: maatschappelijk draagvlak betekent dat bepaalde normen of zienswijzen door een substantieel deel van de maatschappij – zeg maar de 'zwijgende meerderheid' – gedragen worden.

Maar bos en natuur hebben geen waarden op zichzelf, omdat waarden en normen menselijke constructies zijn en niet door de natuur bepaald worden. Niet bos en natuur, maar alleen bepaalde normen en zienswijzen over bos en natuur kunnen dus maatschappelijk draagvlak hebben. Maatschappelijk draagvlak creëren heet dus het afstemmen van eigen normen en zienswijzen met diegene van de 'zwijgende meerderheid' in de maatschappij. En dan is het nog maar de vraag hoe

groot (of klein) het maatschappelijk draagvlak voor de zienswijzen van de *bosbouw* is.

Maar gaat het dan überhaupt over maatschappelijk draagvlak voor bos en natuur als mensen zeggen dat ze bos en natuur "leuk, mooi en belangrijk" vinden? Ja wel, maar meer op een indirecte manier. De waardering die mensen aan een issue geven, geeft tot een bepaald niveau weer hoe gevoelig een thema in de maatschappij ligt en welke kracht er daarmee potentieel verbonden is (hoe krachtig is de 'zwijgende meerderheid' werkelijk?). Hoe groter de draagkracht, hoe groter de consequenties van maatschappelijk draagvlak. Uit de artikelen in het voorlaatste NBT-nummer blijkt duidelijk hoe belangrijk mensen bos en natuur vinden (al zal een relatieve onderzoekopstelling ten aanzien van andere maatschappelijke thema's zoals welvaart, zorg of onderwijs zeker wat genuanceerdere resultaten opgeleverd hebben). Bos en natuur hebben dus weliswaar geen maatschappelijk draagvlak, maar zeker een grote maatschappelijke draagkracht!

Interessant wordt het dus in het bos- en natuurbeheer vooral, wanneer het een actor lukt, maatschappelijk draagvlak voor zijn zienswijzen te creëren en daar-

mee de daar achter liggende draagkracht voor het bereiken van zijn doelen te activeren. Zoals het voorbeeld van het olieplatform Brent-Spar, maar ook sommige discussies rond de import van tropisch hout en de Waddenzee op indrukwekkende wijze laten zien, spelen feiten en zakelijke argumenten dan nog slechts een ondergeschikte rol. Het streven naar maatschappelijk draagvlak is dus vooral een kwestie van macht. Daar is op zichzelf niets mis mee – 'macht' en het streven ernaar, is een volledig legitiem onderdeel van iedere maatschappij en gemeenschap.

Wie 'vermaatschappelijking' van het bos- en natuurbeheer vooral ziet als activiteit om aan de behoeftes van de maatschappij te voldoen, gaat dan ook te kort door de bocht. 'Vermaatschappelijking' zou namelijk ook geïnterpreteerd kunnen worden als het realiseren van *eigen* behoeftes in de maatschappij door een goed strategisch en tactisch management. 'Vermaatschappelijking' van het bos- en natuurbeheer is dan in eerste instantie niets meer – maar ook niets minder – dan actief en gericht met maatschappelijke macht omgaan. Helaas hebben veel bos- en natuurbeheerders hier nog een hekel aan!